

**УПОВНОВАЖЕНИЙ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПРАВ ЛЮДИНИ**

**UKRAINIAN
PARLIAMENT COMMISSIONER
FOR HUMAN RIGHTS**

вул. Інститутська, 21/8
01008, м. Київ, Україна

Tel.: (+380 44) 253 48 59
Fax.: (+380 44) 226 34 27
E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua
[http:// www.ombudsman.gov.ua](http://www.ombudsman.gov.ua)

21/8, Instytutska str.
Kyiv, 01008, Ukraine

___. ___. 20__ № _____

На № _____ від ___. ___. 20__

**Голові
Комітету Верховної Ради України
з питань правової політики,
народному депутату України**

Костіну А.Є.

Шановний Андрію Євгеновичу!

У межах здійснення парламентського контролю за дотриманням прав і свобод людини і громадянина, зокрема процесуальних прав, мною опрацьовано проект Закону України від 30.10.2020 № 4297 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо науково-консультативного забезпечення цивільного, господарського та адміністративного судочинства», ініціаторами якого є народні депутати України Фріс І.П., Совгира О.В., Стефанчук М.О. та інші.

За результатами опрацювання зазначаю, що законопроект не підтримується.

Позиція Уповноваженого додається.

**З повагою
Уповноважений**

Л. Денісова

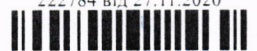

УВ Секретаріат Уповноваженого
Верховної Ради України з
прав людини
№10432.2/20/27.4 від 26.11.2020

арк.3

Апарат Верховної Ради України
222784 від 27.11.2020

274891

Музиченко Т. (044) 298-70-69

д. 007351

ПОЗИЦІЯ УПОВНОВАЖЕНОГО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ

**до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих
актів України щодо науково-консультативного забезпечення цивільного,
господарського та адміністративного судочинства»
реєстр. № 4297 від 30.10.2020**

Розробник (суб'єкт нормотворення): народні депутати України
Фріс І.П., Совгіря О.В., Стефанчук М.О. та інші.

1. Зауваження/Пропозиції до тексту законопроекту

Проектом закону пропонується до інших учасників судового процесу віднести фахівця з питань права (частина перша статті 62 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України), частина перша статті 61 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України), частина перша статті 65 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України) у редакції законопроекту).

Також автори проекту закону пропонують залучати фахівця з питань права для вирішення питань щодо: 1) застосування аналогії закону, аналогії права; 2) змісту норм іноземного права згідно з їх офіційним або загальноприйнятим тлумаченням, практикою застосування, доктриною у відповідній іноземній державі; 3) змісту норм національного права, вирішення колізії чи конкуренції норм (частина перша статті 108 ГПК України, частина перша статті 112 КАС України, частина перша статті 114 ЦПК України у редакції законопроекту).

Окрім цього, законопроектом визначається, що як фахівець з питань права може бути залучена особа, яка має науковий ступінь та/або вчене звання (частина перша статті 70 ГПК України, частина перша статті 69 КАС України, частина перша статті 73 ЦПК України у редакції законопроекту).

Зауважую, що законопроектом пропонується визначити основним критерієм можливості залучення осіб у якості фахівців з питань права лише наявність у них наукового ступеня та/або вченого звання.

Однак у проєкті закону не конкретизується наукова спеціальність, якою повинні володіти такі фахівці. Більше того, не всі, хто має науковий ступінь, є науковцями.

Очевидно, що у проєкті закону доцільно було б визначити, що як фахівець з питань права може бути залучена особа, яка має науковий ступінь та/або вчене звання з тієї галузі права, яка є предметом його дослідження та здійснює наукову чи науково-педагогічну діяльність.

Також звертаю увагу, що однією з обов'язкових вимог до кандидата на посаду судді місцевого, апеляційного чи Верховного Суду є наявність вищої юридичної освіти.

Зокрема, у частині першій статті 69 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначено, що на посаду судді може бути призначений громадянин України, не молодший тридцяти та не старший шістдесяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років, є компетентним, доброчесним та володіє державною мовою.

Окрім цього, для кандидата на посаду судді апеляційного суду, спеціалізованих судів та Верховного Суду Законом встановлено додаткові вимоги. Зокрема, для кандидата на посаду судді апеляційного суду встановлюються вимоги щодо стажу роботи на посаді судді не менше п'яти років; або наукового ступеня у сфері права та стажу наукової роботи у сфері права щонайменше сім років; або досвіду професійної діяльності адвоката, в тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення, щонайменше сім років; або сукупного стажу (досвіду) роботи (професійної діяльності) відповідно до вимог, визначених пунктами 1–3 частини першої статті 28 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», щонайменше сім років.

Додатково зауважую, що в Законі України «Про судоустрій і статус суддів» визначено, що для осіб, які виявили бажання бути суддями апеляційного чи Верховного Суду, обов'язковим є також підтвердження за результатами кваліфікаційного оцінювання здатності здійснювати правосуддя (абзац перший частини першої статті 28 та абзац перший частини першої статті 38 Закону).

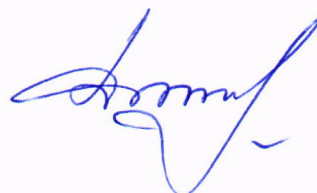
Більше того, оскільки суддя теж є «фахівцем у галузі права», що відповідає принципу, сформульованому ще римськими правниками — *jus novit curia* (суд знає право), він самостійно взмозі з'ясувати та надати відповідну правову оцінку обставинам справи.

Ураховуючи наведене, є сумнівною необхідність залучення фахівця з питань права для вирішення застосування аналогії закону, аналогії права; змісту норм іноземного права згідно з їх офіційним або загальноприйнятим тлумаченням, практикою застосування, доктриною у відповідній іноземній державі; змісту норм національного права, вирішення колізії чи конкуренції норм.

2. Висновок щодо підтримки

Проект закону не підтримується.

Уповноважений

Л. Денісова